

Magda Grabowska

Niezapomniane

Bohaterki Biblii.
Księgi Pism

Niezapomniane

Bohaterki Biblii.

Księgi Pism

Niezapomniane. Bohaterki Biblii. Księgi Pism

Copyright © 2024 Magda Grabowska

Copyright © Fundacja Prodoteo, Warszawa 2024

Redaktor prowadząca – Anna Kaszubowska

Redakcja językowa – Anna Kaszubowska

Korekta – Beata Gołkowska

Projekt okładki i stron tytułowych – Ewa Jabłońska

Projekt graficzny książki – Przemysław Gąbka

Skład – Amadeusz Targoński

Wydanie 1

ISBN 978-83-67634-60-1

Cytaty z Pisma Świętego za wydaniem: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wydanie piąte na nowo opracowane i poprawione, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2020.

Fundacja Prodoteo

ul. Rudzka 9 lok. 54

01-689 Warszawa

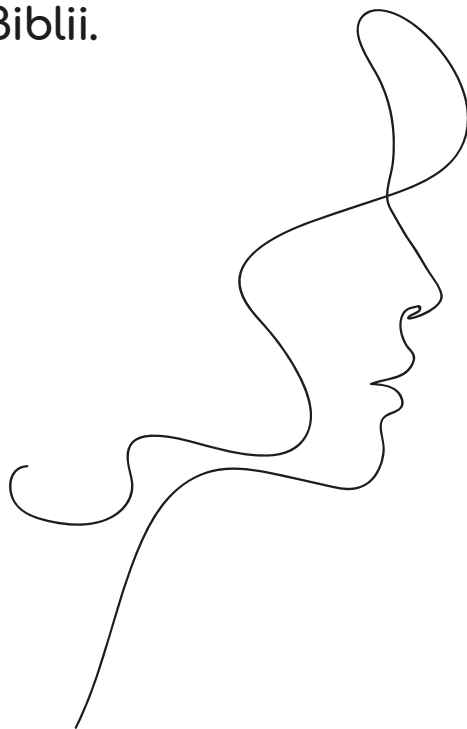
prodoteo.pl

ebook dostępny na: contragentiles.pl/ksiegarnia

Magda Grabowska

Niezapomniane

Bohaterki Biblii.
Księgi Pism

Fundacja Prodoteo
2024

Mojej Mamie

SPIIS TREŚCI

Wstęp.....	9
Rozdział I: Tajemnicza panna młoda.....	19
Rozdział II: Kobieta niewierna.....	25
Rozdział III: Kobieta dzielna.....	35
Rozdział IV: Żona Hioba.....	63
Rozdział V: Kobieta zakochana.....	83
Rozdział VI: Noemi, Orpa i Rut.....	115
Rozdział VII: Waszti, Estera, Zeresz.....	193
Zakończenie.....	259

WSTĘP

Niezapomniane to kobiety, które są i będą pamiętane przez pokolenia, ponieważ zapisały się na kartach Najwspanialszej z Ksiąg – Biblii. Jej prowadzeni Bożym Duchem autorzy zdecydowali, że historie tych kobiet lub choćby wspomnienie o nich powinny znaleźć swoje miejsce w historii biblijnej. Są to żony i kobiety niezamężne, córki i matki, kobiety bezdzietne i wdowy, gospodynie domowe i królowe, dobre i złe, młode i stare, piękne i przeciętnej urody, bogate i biedne, odważne i tchórzliwe, wierne i niewierne, mądre i... mniej mądre. Różne. Spotykając je, próbujemy zaglądać w ich oczy i zgłębiać ich dusze. To nic, że żyły w innych okolicznościach, w innym czasie bądź miejscu, w innej kulturze i wśród innych obyczajów. Nasze kobiece serca były, biją i będą były tym samym rytmem kobiecych marzeń, pragnień, namiętności, obaw, lęków, nadziei, radości...

Gdy poznajemy te kobiety, zerkamy też na ich bliskich, mężów, dzieci, ale nie poświęcamy im zbyt wiele uwagi. Tym razem bowiem to one mają stać w świetle naszych reflektorów. W kontekście ich życia przyglądamy się sobie, własnym postawom, reakcjom i relacjom. Zastanawiamy się, co warto zmienić, nad czym popracować, by nasze życie było lepsze i piękniejsze. Przede wszystkim jednak staramy się lepiej poznać Tego, który jest ich i naszym Stworzycielem, który czuwał nad ich i czuwa nad naszym życiem, który jest Wielkim i Wspaniałym Reżyserem tej opowieści, w którą wplecione są nasze losy. To On jest najważniejszy!

Często o tych kobietach dowiadujemy się niewiele, dlatego może nam grozić niebezpieczeństwo wpisania w ich postaci i w ich historii „wypełniaczy treści”. Tak bywa (nierzadko) w książkach lub filmach poświęconych postaciom biblijnym. Powstają potem nasze wizje biblijnych wydarzeń oraz ich bohaterów (i bohaterów), łącznie z ich wyglądem, o którym Biblia nie wspomina, ze słowami, które nigdy nie padły z ich ust, z zachowaniami, które nigdy nie miały miejsca, i sytuacjami, których nie było. W pewnym momencie już nie wiemy, jak to było naprawdę. Z tego powodu staram się nie tworzyć zbeletryzowanych historii, nie dodawać nieistniejących treści, tylko zadawać pytania mające zachęcać nas do zauważania drobiazków, ale też do pracy wyobraźnią, do prób ożywiania postaci i wydarzeń, jednak nie w zamykający sposób. Każda sytuacja może przecież mieć różne oblicza. Słowa mogą być wypowiedziane różnym tonem głosu, a to wiele zmienia! Wracając do tej samej postaci lub sytuacji za jakiś czas, możemy odczytać ją inaczej, dostrzec nowe szczegóły, zachwycić się nowymi możliwościami, zobaczyć nowe odcienie. Dlatego w tekście naszych rozważań znajdziesz wiele pytań i stwierdzeń typu: „może”, „prawdopodobnie”, „czyżby”, „wydaje się”. Wiele tych pytań zwykle niestety pozostanie bez odpowiedzi, ale być może skłonią nas do zadawania następnych, do dalszych poszukiwań i do kolejnych odkryć, do wzrastania w zachwycie nad Biblią i jej niezwykłością.

Ponieważ wydarzenia biblijne rozgrywają się na arenie konkretnych wydarzeń dziejowych, obser-

wujemy także ich kontekst historyczny. Staramy się choć troszkę poznać kulturę, w jakiej żyły nasze bohaterki, niektóre uwarunkowania społeczne i obyczaje ich czasów. Spotykane przez nas kobiety stają się więc naszymi przewodniczkami przez rozwijającą się Bożą opowieść. Czasem trudno nam czytać Pismo Święte, gdyż gubimy się w jego zawilościach, obcych terminach oraz nieznanym obyczajach. Jednak gdy mamy przewodniczki, które przeprowadzają nas przez „swoją” odcinek historii i przekazują w następne dobre ręce, podróż może stać się ciekawsza, a nawet pasjonująca. Dzięki naszym przewodniczkom historię biblijną możemy coraz lepiej znać i rozumieć, a w efekcie każda z nas, dzisiejszych czytelniczek (i czytelników) Natchnionej Księgi, może rozkochać się w niej i uczynić ją Księgą swojego życia.

Niezapomniane. Bohaterki Biblii. Księgi Pism zostały poprzedzone dwiema wcześniejszymi częściami: *Niezapomniane. Bohaterki Biblii. Pięcioksiąg* oraz *Niezapomniane. Bohaterki Biblii. Księgi prorockie*. Jest to układ zgodny z tradycyjnym hebrajskim układem ksiąg wchodzących w skład Starego Testamentu (Starego Przymierza). Księgi podzielone były właśnie na owe trzy części: Pięcioksiąg (Tora), Prorocy (Newiim) i Pisma (Ketuwim). Z tego układu korzystał też podczas swojego pobytu na ziemi i na ten układ powoływał się Jezus Chrystus na przykład w rozmowie z uczniami: «*To właśnie znaczyły słowa, które mówiłem do was, gdy byłem jeszcze z wami: Musi się wypełnić wszystko, co napisane jest o Mnie w Prawie Mojżesza, u Proroków i w Psalmach*» (Łk 24,44).

TANACH (BIBLIA HEBRAJSKA)

TORA (PIĘCIOKSIĄG)

Księga Rodzaju
Księga Wyjścia
Księga Kapłańska
Księga Liczb
Księga Powtórzonego
Prawa

NEWIIM (PROROCY)

PROROCY DAWNIEJSI
Księga Jozuego
Księga Sędziów
Księgi Samuela (1 i 2)
Księgi Królów (1 i 2)

PROROCY PÓŹNIEJSI

Księga Izajasza
Księga Jeremiasza
Księga Ezechiela
Dwunastu Proroków
Mniejszych:
Księga Ozeasza
Księga Joela
Księga Amosa
Księga Abdiasza
Księga Jonasza
Księga Micheasza
Księga Nahuma
Księga Habakuka
Księga Sofoniasza
Księga Aggeusza
Księga Zachariasza
Księga Malachiasza

KETUWIM (PISMA)

SIFREI EMET
(DOKUMENTY
PRAWDY)
Psalmy
Księga Przystów
Księga Hioba

HAMESZ MEGILOT (PIĘĆ ZWOJÓW)

Pieśń nad Pieśniami
Księga Rut
Lamentacje
Jeremiasza
Księga Koheleta
Księga Estery

Księga Daniela
Księgi Ezdrasza
i Nehemiasza
Księgi Kronik

Psalmy były zwykle uznawane za pierwszą w kolejności księgę części określanej jako Pisma i dlatego czasem nazwą Psalmy określano całą tę część. Formalnie księgi tej części nie doczekały się jednoznacznej i ostatecznej kolejności, w jakiej się je wymienia, spotkamy więc ich różny porządek. W naszej podróży przez Biblię posłużymy się porządkiem, w którym na początku znajdują się: Psalmy, Księga Przysłów i Księga Hioba określane wspólnym mianem Sifrei Emet, czyli „dokumenty prawdy”, bo to właśnie znaczy akronim tytułów tych trzech ksiąg w języku hebrajskim (*emet* znaczy „prawda”). Następne księgi to: Pieśń nad Pieśniami, Księga Rut, Lamentacje Jeremiasza, Księga Koheleta i Księga Estery – określane mianem Hamesz Megilot, czyli „pięć zwojów”. Odczytuje się je podczas ważnych świąt żydowskich. W kolejności obchodzenia tych świąt Pieśń nad Pieśniami odczytywana jest w dniu Paschy (Pesach), Księga Rut – w święto Pięćdziesiątnicy (Szawuot), Lamentacje – w święto upamiętniające zburzenie pierwszej i drugiej Świątyni Jerozolimskiej (Tisza be-Aw), Księga Koheleta odczytywana jest podczas trzeciego dnia święta Namiotów (Sukkot), a Księga Estery w święto Losów (Purim). W części Pism znajdują się też Księgi Daniela, Ezdrasza i Nehemiasza oraz Kronik.

Nie będziemy zaglądać do wszystkich ksiąg wchodzących w skład Pism, jedynie tam, gdzie czekają na nas kobiety, ich bohaterki. Idąc ich śladami, stanemy jednak w obliczu wyzwania, z którym z pewnością przy wspólnym wysiłku poradzimy sobie znakomicie.

Księgi tej części nie są bowiem ułożone chronologicznie, kilkakrotnie więc będziemy „skakać” po historii, by umiejscowić aktualną bohaterkę we właściwym jej kontekście historycznym, pośród innych, wcześniej już spotkanych przez nas kobiet. Cofniemy się też do czasów już wcześniej przez nas odwiedzanych w kontekście spotkań z bohaterkami Pięcioksięgu i Ksiąg prorockich. Dopiero Księga Estery „dogoni” wydarzenia, kończąc naszą podróż poprzez księgi i czasy Starego Testamentu.

W tej części znajdziemy też księgi, które nie tylko zawierają jakieś przesłanie czy przesłania, ale wręcz mogą być całościowo odczytane jako przesłanie symboliczne, jako typ pewnej rzeczywistości duchowej. Spróbujemy wejrzeć w te tajemnice, uważając, by nie posunąć się zbyt daleko w ich interpretacji i nie forsować tego, czego w nich nie ma.

Przed nami więc nowy etap podróży przez Biblię, nowa przygoda i okazja do poznania nowych jej bohaterek. Jak zwykle zachęcam, byś odbywała tę podróż w towarzystwie innych kobiet, z którymi – po wspólnym lub indywidualnym przeczytaniu historii którejś z postaci – będziesz mogła rozmawiać o swoich przemyśleniach i dzielić się odpowiedziami na pytania zawarte na końcu każdego omawianego fragmentu. To bardzo wzbogaca nasze życie, daje okazję do wzajemnego zachęcania się i budowania. Warto też zapisać własną refleksję, wnioski lub wnioski, coś, co było szczególnie ważne, warte zapamiętania i (lub) zastosowania w spotkaniu z konkretną bohaterką.

Na koniec słowo do mężczyzn. „Niezapomniane” to seria książek o kobietach, skierowana do kobiet i pisana przez kobietę, ale czytają ją także mężczyźni. Staralam się więc unikać żeńskiej formy czasowników i stosować formy wypowiedzi wygodne w odbiorze zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn, ale nie zawsze było to możliwe. Także pytania adresowane są głównie do kobiet. Panowie, liczę więc – podobnie jak do tej pory – na Waszą wielkoduszność i wyrozumiałość.

Życzę wszystkim Czytelniczkom (i Czytelnikom) obfitujących we wrażenia spotkań z bohaterkami Pism. Przede wszystkim jednak życzę zachwyty nad Bożym Słowem i Tym, który je wypowiedział ustami i piórem natchnionych autorów.

TAJEMNICZA
PANNA MŁODA

*Z mego serca tryska piękne słowo: utwór mój
głoszę dla króla; mój język jest jak rylec bieglego
pisarza.*

*Tyś najpiękniejszy z synów ludzkich, wdzięk roz-
lał się na twoich wargach, przeto tobie pobłogo-
sławił Bóg na wieki.*

*Bohaterze, przypasz do biodra swój miecz, swą
chlubę i ozdobę!*

*Szczęśliwie wstąp na rydwan w obronie wierno-
ści i łagodnej sprawiedliwości, a prawica twoja
niech ci wskaże wielkie czyny!*

*Strzały twoje są ostre – ludy poddają się tobie –
[trafiają] w serce wrogów króla.*

*Tron Twój, o Boże, trwa wiecznie, berło Twego
królestwa – berłem sprawiedliwym.*

*Miłujesz sprawiedliwość, wstrętna ci nieprawość,
dlatego Bóg, twój Bóg, namaścił ciebie olejkiem
radości hojniej niż równych ci losem;
wszystkie twoje szaty pachną mirrą, aloesem;
płynący z pałaców z kości słoniowej dźwięk lutni
raduje ciebie.*

*Córki królewskie wychodzą ci na spotkanie, kró-
lowa w złocie z Ofiru stoi po twojej prawicy.*

*Posłuchaj, córko, spójrz i nakłoń ucha, zapomnij
o twym narodzie, o domu twego ojca!*

*Król pragnie twojej piękności; on jest twym pa-
nem, oddaj mu pokłon!*

*I córka Tyru [nadchodzi] z darami; możni narodu
szukają twych względów.*

*W całej pełni chwały wchodzi córą królewska;
złotogłów jej odzieniem.*

*W szacie wzorzystej wiodą ją do króla; za nią
dziewice, jej drużny, wprowadzają do ciebie.*

*Przywodzą je z radością i z uniesieniem, przy-
prowadzają do pałacu króla.*

*Niech twoi synowie zajmą miejsce twych ojców;
ustanów ich książętami po całej ziemi!*

*We wszystkich pokoleniach upamiętnię twe
imię; dlatego po wiek wieków sławić cię będą
narody (Ps 45,1-18).*

W przepięknej Księdze Psalmów, rozpoczynającej część Starego Testamentu (Starego Przymierza) określaną jako Pisma, nie znajdujemy postaci kobiecych, poza tą jedną – dziwną, wyjątkową, tajemniczą, która przybywa przed oblicze niezwykłego Króla.

Kim oni są?

Kim jest ów piękny, bohaterski, wspaniały Król?

Kim jest Ten najpiękniejszy z synów ludzkich?

Kim jest Ten, do którego kierowane są te wszystkie przedziwne słowa i określenia?

Kim jest ta, która ma zapomnieć o swoim narodzie i o domu ojca?

Kim jest ta, której piękności Król pragnie?

Kim jest ta, której On jest Panem?

Kim oni są?

Kim mogą być?

Czy ten przepiękny utwór to jedynie poezja? Literacka fikcja?

Czy to pieśń mająca uświetnić jakieś królewskie zaślubiny?

A może to opowieść o tym, co się dopiero ma wydarzyć?

Może to jakaś zapowiedź, jakieś prorockie przesłanie?

Czy wiesz? Czy znasz odpowiedź? Czy się jej domyślasz?

Pytania:

1. Jak interpretujesz ten utwór? Jak odpowiedziałabyś na zadane pytania?
2. Czym jest megalomania? Jak sądzisz, czy rzeczywiście jest istotne to, by przyszła żona „pasowała” do króla? W czym powinna „pasować”?
3. Jakie wyzwania czekają na kobietę, która nie pochodzi z rodu królewskiego, a miałaby zostać żoną króla?
4. Jeśli jesteś mężatką, w jaki sposób przygotowujesz się do swojego ślubu? Jeśli nie jesteś mężatką, jak sądzisz, na czym powinno polegać przygotowanie się ukochanej do małżeństwa?

Twoja refleksja do zapamiętania

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....